

I. AASTAKÄIK

№ 6

JUUNI 1924

EESTI LAULJATE LIIDU

MUUSIKALEHT

ILMUB KORD KUUS

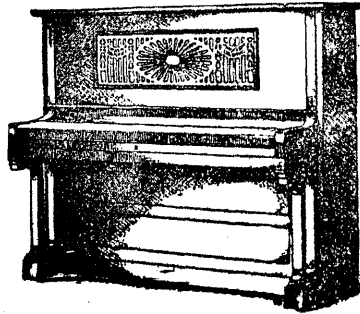

TALLINN

KÕIGE SUUREM KLAVERIVABRIK EESTIS

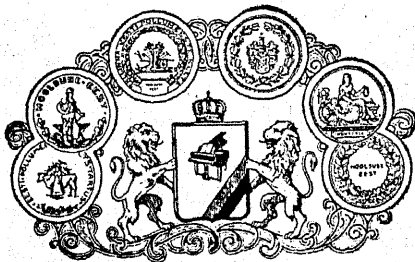
ASTRON A/S

* * *
 Valmistab oma vabrikus
 kõrgeväärtuslisi:
 tiivklaverisi, pianino-
 sid, harmooniumisid ja
 grammofoonisid
 * * *

* * *
 Kodumaa ja väljamaa
 kunstnike poolt
 maailma kõige paremate
 mänguriistade
 vääriliseks tunnistatud
 * * *

TARTUS, AIA UUL. Nr. 67 * Kõnetraat Nr. 468

Asut.
1872

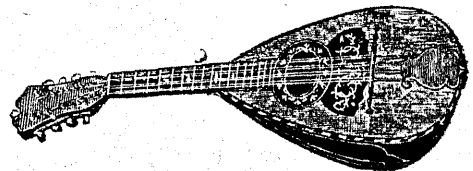
Asut.
1872

OSKAR HEINE

end.
J. Moritz'i
KLAVERIVABRIK
 Tartus, Tähe uul. 114. Kõnetr. 4-82

On kõige vanem sellel alal spe-
 tsiaal-tööstus Eestis ja soovitab
 kõrge väärtusega, ilusa kõlaga
 puhtalt väljatöötatud pianinosid,
 mitmesuguses suuruses.

Tallinna
 esitus: **Karl Jürgenson,**
 Kuninga uul. 5.

Paremad kui väljamaa omad, on
kodumaa muusikariistad,
 et selles tõenduda, astuge

J. Olbrei muusikaärisse,

S. Tartu maant. nr. 6, kõnetr. 26-58.

Harmooniumid,
 gitarred,
 mandoliined jne.

I-a häduses.

EESTI LAULJATE LIIDU

MUUSIKALEHT

Vastutav ja tegev toimetaja: Juhan Aavik, Tartu, Viljandi uul. 11, k. 2. — Väljaandja: Eesti Lauljate Liit.
Toimetuse ja talituse adress: Tallinn, Müürivahe uul. 16, Eesti Lauljate Liit — Ajakiri Muusikaleht.

Tellimishind: ühes saatekuludega aastas: 400 m., poolaastas 200 m. Üksik number 30 m., noodilisaga 50 m.

Sisu: Eelolevate laulupidude puhul. — Juhan Aavik. Narva laulupidu. — G.M. VIII Järvamaa laulupidu. — V. Krabi. Kontsertide ülevaade. — Juhan Aavik. Räpina laulupäev. Läti laulupeo eeltööd. Lauljate liidu teated. Pildid: Narva ja Paide laulupidude tegelased.

Eelolevate laulupidude puhul.

Juhan Aavik.

Laulupidude mõte enne ja nüüd. Kunst, tegur. Üld- ja maakonna laulupeod.

eriti muusika — tähtis kultuuriline Laulu- ja muusikapäevad. Rahvusline muusika. Lõpusõna.

Laulupeod on Eesti kultuurilises arenemisloos väga tähtsat osa etendanud. See paistab vast nüüd, kus meie rahvas poliitilise enesemääramise mäele on jõudnud ja käidud teed tagasivaadata võib, selgemini silma, kui kunagi enne.

Esimesel laulupeol, mis a. 1869 isa Janssen'i algatusel ja eestvõttel ära peeti, pandi alus Eesti iseteadvusele, mille algus oli täis romantilist idealismi ja rahvuslist vaimustust, kuigi alles hiljuti orjapõlvest vabanend rahval reaalseid põhjuseid selleks kuigi palju ei võinud olla. Ent teadmine, et maarahvas ehk talurahvas — ka „mittesaksad“ nagu neid tol ajal nimetati, *) — enam orjade hulka ei kujuta, vaid teatavat rahvust, mis ka samasuguseks võib saada, nagu teised — see tunne täitis ärksamate rahvapoegade südamed vaimustava lootusega, et nüüdsest pääle algab uus elu ja pani neid selles sihis tegutsema. Siit pääle kujunes nõndanimeetatud „ärkamisaeg“, mis täidab ilusamaid lehekülgi Eesti lühikeses arenemisloos.

Kuna tol ajal neid ärkamisaja mõtteid, mis küll sisaldasid ainult ilmsüüta püüdmist arenemisvõimaluste poole, avalikult käsitada ei võidud, sest valitsevad klassid oskasid seda sääduse nimel ikkagi riigivastaseks tööks

tembeldada, siis olid ärkamisaja laulupeod pea ainukeseks võimaluseks, kus rahvas võis koguda ja ühises tundes oma ideaali väljendada — kriipsutan alla — ainult tundes, sest sellest rääkida ikkagi ei võidud. See oli ainuke abinõu suuri hulke vaimliselt liikuma panna, rahva psüühhet tarviliselt tunda ja tegutseda lasta. Ka pärastpoole, kui Saksa ülivõimu asemele astus venestamise surve, olid laulupeod samuti tähtsast abinõud rahvuslise iseteadvuse ja ideaalide ülevahhoidmiseks, mis ärkamisajal nii heledalt lõkkele löid, kuid kahjuks läinud aastasaja 90. tagasikiskumise aastatel tuntuvalt lõdvemaks jääma hakkasid. Endised laulupeod kujunesid niiviisi pääasjalikult rahvuspoliitilisteks momentideks, mille päämõte oli rahvuslist ühistunnet lõkkel hoida, rahvuslist iseteadvust kasvatada, kuna laulupeo otsekohene mõte — rahvast muusikaliselt harida — teisele plaanile pidi jääma. Polnud tähtis, mis lauldi ja kuidas lauldi, tähtis oli vaid, et ühiselt lauldi Eesti keelsete isamaaliste sõnadega.

Kuna nüüd ajad ja olud põhjani muutunud on, kus meie vabarahvana otsekoheselt tegutseda võime, kus rahvustunde kadumist karta pole, sest muulane olla ei tähenda enam mingisugust privileegiumi, siis on ka laulupidude sihid teiseks saanud. Rahvuspoliitilistest aktsioonidest peavad nad saama

*) „Eesti“ nime võttis alles Janssen oma Postimehes esimesena laiemale tarvitusele.

rahvuskultuurilisteks. Ja selles sihis ei või laulupidude mõte oma tähtsust kaotanud olla, ennem küll aga juure võitnud.

Kunst on üks rahvuskultuuri parematest, selgematest avaldusvormidest — selles väljendub rahva hing. Üks populaarsem kunstidest on aga muusika. Eriti koorilaul annab suurtele rahvamassidele võimaluse muusikaliselt tegutseda ja kunsti nõnda ütelda rahvasse viia. Sellel on aga määratu suur tähtsus rahva hingeelu pääle. See annab

Kõigest sellest järgneb, et rahvuslisel koorilaulul rahvuskultuurilises arenemises määratu suur tähtsus ja laulupeod koorilaulu laialilaotamises paremad edendajad ja virgutajad on. Meil on kõigil elavalt meeles, millist hingelist tõusu tervele rahvale valmistab möödunud üldlaulupidu mineval suvel Tallinnas. Sarnased üldpidustused nõuavad aga nii toimepanejatelt, kui osavõtjatelt määratu palju energiat, mispä-rast neid ainult pikema aja järele võib pi-

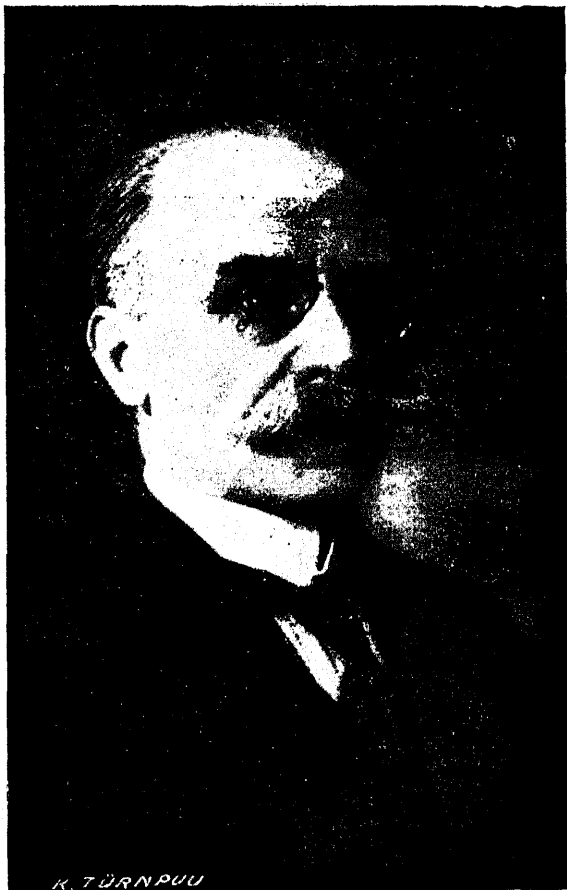
Narwa laulupeo toimkond.

Ülesvõtte I. eelproovi puhul 29. mail 1924.

tunnetele toitu, täidab neid puhta, kõrge si-suga ja võimaldab neile kaunid avaldus-vorme leida. Kõik see ei jäta oma mõju avaldamata kogu rahva tundeelu pääle, mis muusikalisest tegutsemisest leiab omale hingerahulduse ja puhkuse igapäevase as-kelduse ja äripäevalikkuse sees. Ühine koorilaul on paremaks võimaluseks suurtel hul-kadel oma vaimlisi tundeid suursugustada, peenendada, oma meeleolu tõsta ja pidulikuks teha. Kus aga hing vastuvõtlik ja peenetun-deline, sääl kasvab kogu kultuur jõudsasti.

dada. Kõige kohasem on neid kokkukõlla viia üleriikliste suurpäevadega. Vaheaega-del on aga soovitavad vähemaulatuslised laulupidustused, mis oma sisuga võivad samasugust hingelist elevust luua ja rahvast, kuigi vähemas kogus, ettekandjatena vaimustatult tegutseda lasevad, kuulajatele aga ülevat meeleolu ja naudingut loovad. Sarnasteks peaksid kujunema meil nõndanime-tatud m a a k o n n a l a u l u p e o d.

Kuna viimased omavad meie rahvuskul-tuuris äärmiselt suure tähtsuse, nagu see sel-

K. TÜRNPUU

Konstantin Türrpu.

Eesti vanem helilooja, Narva laulupidu üldkooride juhataja.

gus ülemaltoodud väidetest, siis pole ükskõik kuidas neid maakonna laulupidusid meil korraldatakse ja täidesaadetakse. On selge, et neis peab püüdma pakkuda kõige paremat, mida lubab olukord ja neid tuleb korraldada kindla kava ja põhimõtete järele. Selles mõttes tuleb tervitada neid põhilauseid, mis Lauljate Liit laulupidude asjus on ülessaadnud. Asja tähtsuse pärast esitame nad veel kord, kuigi neile juba „Muusikalehe“ kolmandas numbris ruumi andsime. Põhilauseid on järgmised:

1) Nimetada laulupidudeks ainult üleriiklisi ja ülemaakondlisi muusikapidustusi. Esiimesed kannaks „üldlaulupeo“, teised „maakonna laulupeo“ nime. Kõik teised sarnased ettevõtted, mis kitsamat ringi koondavad, nimetada laulupäevaks, muusikapäevaks, kontserdiks jne.*)

2) Üldlaulupeod peetakse iga viie aasta järele, selle vaheajal aga maakondade laulupeod, võimaluse järele igas maakonnas üks, kuid mitte rohkem. Sagedamalt neid teha ei või korraliku ettevalmistamise pärast.

3) Maakonna laulupeo korraldamine ja toimepanek jääb Lauljate Liidu kohaliku osakonna hoolde, kus aga osakonda ei ole, — sääli maakonna laulu- ja muusikaseltside ühiseks ettevõtteks.

4) Maakonna laulupeo korraldamine peaks sündima kindla kava järele Lauljate Liidu hääkskiitmisel.

5) Pidu tuleb korraldada laulu enese pärast, mitte aga sissetuleku soetamiseks sarnaseks otstarbeks, millel pole ühist muusika arendamisega.

6) Iga aasta tuleks toimepanna kaks maakonna laulupidu, üks laiaroopalise, teine kitsaroopalise raudtee piirkonnas.

7) Aastal, millal üldlaulupidu peetakse, jäävad maakonna laulupeod täiesti ära.

Peetrus Penna.

Narva keskkoolide lauluõpetaja, kauaaegne kooride juht Narvas.

*) Oleks otstarbekohane nimetada „laulupäevaks“ ainult laulu eeskavaga pidustusi, „muusikapäevaks“ aga neid, kus ka muud muusikat ette kantakse. See oleks nende ridade kirjutaja ettepanek.

Et kohalised koorid võiksid aegsasti peo ettevalmistustööle asuda, arvas Lauljate Liidu nõukogu kohaseks, läbirääkides kohaliste tegelastega, maakonna laulupidude asjus järgmise korra järele käia:

1925. a. — Viljandis ja Võrus ühes Valga ja Põlva maakondadega, 1926. a. — Tartus ja Pärnus, 1927. a. — Rakveres ja Haapsalus (ühes saartega).

Sellele kavale pole enam seletuseks palju juure lisada, sest ta ise räägib selget keelt. Tuleb allakriipsutada, et Lauljate Liit siin mingisugust võimupoliitikat ei aja, vaid, asja tähtsust ja otstarbekohasust silmas pidades, ainult kindlat korda luua tahab, ilma milleta mingi ühine ettevõtte õnnestada ei või. Pidu muusikalise külje ettevalmistamise pääle peab aga kõige suuremat rõhku panema, samuti ka muu korralduse pääle, ja siin võib lähem kontakt Lauljate Liiduga, kellel üldlaulupeost kõigis peo keerulistes asjades suured kogemused, aina kasu tuua.

Mis puutub laulupeo sissetuleku ärakasutamisesse, siis ei peaks ka siin kahte arva-

mist olema. On kindel, et mingi asi muidu ei edene, kui see pole vastavalt organiseeritud, mis muidugi nõuab rahalisi kulusid, mis-suguseid pääasjalikult laulupidude sissetulekuga suudame katta. Edenema aga peame,

Jüri Välbe.

Narva Meestelaulu Seltsi koori juhataja.

Juhan Simm.

Narva laulupeo üldkooride juhataja.

sest seismine on juba tagasiminekuks ja seda ei tohi olla.

Ka tuleb arvesse võtta seda, et laulupeo mõiste, millel Eesti rahvuskultuurilises arenemisloos nii suur tähtsus, mitte liiga ei kulutataks.

Sõnal „laulupidu” on ärkamisajast jäänud sarnane paleuslik kõla, mida kuulates meie vaimusilma ette kerkivad pühalikud rahvahinge eneseavaldused, kogu rahvuslase ideoloogia tunnete panoraama, et kuidagi lubada ei või, kui seda liiga kergelt ikka ja alati suhu võetakse. Peab kõigiti hoiduma selle Eesti elus nii tähtsa sõna kõla ja mõiste liialdase ja igapäevase tarvitamise läbi labastamise eest.

Niipalju oleks öelda ülaltoodud põhilause selgituseks ja allakriipsutamiseks. Oleks kõigiti soovida, et need põhimõtted üldist pooldamist ja teostamist leiaks meie laulukoorige ja organisatsioonide poolt, mis oleks üheks pandiks nende kavakindlale arenemi-

sele. Õieti pole selles põhjust kahelda, sest tänavused maakonna laulupeod Narvas ja Paides on juba need põhimõtted omaks võtnud ja korraldavad oma pidusid kõige parema eduga selle kava järele. Ainult Pärnu käib senini oma rada ega taha sellest kavast midagi teada. Kuid loodame, et ka säälpool sarnane „iseseisvus” kaua ei kesta, vaid õige arusaamine varsti mõjule pääseb.

Pääl maakonna laulupidude peetakse tänavuse suve jooksul veel mitmed vähemad pidustused nagu Võru „Kandle” seltsi poolt, Põltsamaal, Rāpinas ja Petseris, millest viimased kaks iseäranis väljapaistavad — esimene oma soliid eeskavaga, milles oratooriumi ei puudu,*) teine jälle omab koguni suure etnograafilise huvi ja erineb sellepolest teistest, et sääl mitmed kuulsad Setu rahvalaulikud oma algjõulise kunstiga esinevad.

Ka needki pidustused olgu tervitatud, sest nad toovad oma ümbruskonda elevust ja panevad omad koorid hoogsamalt tegutsema. Ei ole kahtlust, et nemadki ligemas tulevikus eelnimetatud kava järele oma asja korraldama hakkavad.

On veel üks asi, mida tuleb tähtsaks pidada maakonna laulupidude toimepanemisel. See puudutab eeskava kokkusaadmist. Tuleb tähelepanu pöörda nende helitööde pääle, mis käsitavad rahvatooni, on loodud rahvaviisi vaimus, ehk üldiselt oma muusikalise sisu poolest kalduvad selle poole. See nõndanimetatud rahvusline stiil ehk kool on iga rahvuslase muusika algupära aluspõhjaks, mis teeb teatava rahva muusika huvitavaks ja värskeks, milliseiga iga väikerahvas võib üldise kunstivara salvi rikastada ja täiendada. Selle töö äratundmine hakkab viimasel ajal ikka rohkem ja rohkem selgeks saama ja on iseteadva rahvuskultuuri suureks tõukejõuks iseäranis nende juures, kes alles hiljuti võisid poliitilist ja kultuurilist enesemääramist teostama hakata. On selge, et selle rahvuslase omapära otsimisele ja leidmisele, mille kallal meie heliloojad suure huviga töötavad, võib suurt edu ja hoogu anda just see, kui meie laulupidude eeskavad ka sellele pinnale end tugema hakkavad. Meie loov-muusika võib alles täiel jõul end avaldada ja õitsele lüüa, kui tunneb end selles rahvuslases stiilis juba peremehe olevat.

*) Artikkel varem kirjutatud ja laotud, kuna Rāpina laulupäev juba mööduis.

Oleme esitanud need väited selles lootuses, et nad suurtes hulkades, kes tänavustele laulupidudele kokkutulevad, ärataks huvi meie rahvuskultuuriliste muusikaküsimuste vastu ja kutsuks välja elava mõtete vahetuse ja tegevuse, mis paneks kiiremalt

Eduard Knude.

I diviisi orkestrijuh, Narva laulupeol üldpasunakoorida juhataja.

tuksuma selle pulsi, mis meie laulukoori edasi viib iseteadvuslasele kunstilasele tegevusele meie kalli kodumaa vaimlaseks rikastamiseks, rõõmuks ja iluks.

Selles mõttes tervitame tänavusi maakonna laulupidusid kui ka teisi vähemaid laulupäevi ja soovime südamest nende kordaminekuks kõige paremat õnne. Me tervitame eriti Eesti lauljaid ühes nende juhtidega, kelle õlgadel pääasjalikult laulupidude täideviimine on lasunud ja kes selleks oma püsivust, tahtejõudu ning paremat püüdmit ennastsalgavalt on ohverdand. Ei ole siis õõnes sõnakõlks ega väline shest, vaid südamlilik kaasatunne ja tõsine, ärateenitud auavaldus, kui me sel puhul otsekoheselt hüüame: „Elagu Eesti laul, elagu Eesti lauljad!”

Narva laulupidu.

Narva laulupeo eeltööd.

Narva laulupeo küsimus võeti kõige esiti Narva meestelaulu seltsi liikmete koosviibimisel seltsi esimehe härra Wilhelmsoni ettepanekul 14. oktoobril 1923. a. arutuse alla ning otsustati jaatavalt. Koosolek valis hrad K. Wilhelmsoni ja J. Wälbe, et astuda läbirääkimistesse vastavate asutuste ja organisatsioonidega. Nimetatud hrad pidasid viibimata teisel päeval nõu ja töötasid välja eeltööde kava.

Kõik tähtsamad Narva asutused ja organisatsioonid ning vabrikud saatsid oma esitajad esimesele koosolekule 4. novembril, kus vastu võeti otsus, Ida väerinna langenud kangelaste mälestamise fondi asutamiseks, 22., 23. ja 24. juunil 1924. a. Narvas laulupidu toime panna. Koosolek valis peo korraldamiseks toimkonna ja samal päeval ärapeetud toimkonna esimene üldkoosolek valis omale juhatuse, kuhu valiti esimeheks direktor Karl Wilhelmson, abiesimeheks linnapea abi A. Kramer, laekahoidjaks J. Hansing, sekretäärriks J. Klesment ja

Anton Rüütel.

Järva laulupidude mõtte algataja ja esimeste laulupidude korraldaja.

abisekretäärriks L. Lasimer. Toimkonna auliikmeks valiti kindral O. Heinze, kes lahkesti kutse vastu võttis. Algusel olid üldkoosolekud igal pühapäeval, kuna juhatuse koosolekuid kord nädalas peeti. 19. novembril valis toimkond propaganda komisjoni, muusika, finans ja ehituse komisjonid. Juba ennem (kui laulupeo küsimus lauluseltsis üles võeti) oli M.L.S. esimees hra K. Wilhelmson hra Johan Simm'iga Narva laulupeo kavatsusest isiklikult läbi-

rääkinud ja tema poolt suusõnalise nõusoleku saanud üldkooride juhatuse Narva laulupeol oma peale võtta.

Nüüd tegi nootide tellimise küsimus küllalt raskusi ja võttis tubliste aega, enne kui need valmis said. Noodid telliti Tallinnast Joh. Katlasepa juures, pasunakooride noodid telliti esialgu Saksamaalt, kui aga selgus, et Katlasepp nelikorda odavamalt ja niisama hästi trükkis, siis telliti neli viimast pasunakooride pala à 150 eks. Katlasepa juurest.

Suurt huvi Narva laulupeo vastu on Rootsi muusikalistes ringkondades märgata ja muusika prof. Harteveld on väga palju kaasa aidanud, et seda pidu Rootsis populariseerida, saates isegi orkestrinoote maksuta, missugused palad laulupeo kontserdil ettekantakse.

Esimene eelproov oli 29. mail Narvas ja õnnestas hästi — juhatas hra Simm. Samal päeval käis üldpasunakooride juhataja hra Knude Jõhvis eelproovi tegemas, mis niisama häid tagajärgi on annud. Hra Simmile tehti ülesandeks Tartu ja ümbruskonna koorid oma äranägemise järele kokkukutsuda eelprooviks. 15. juunil on Narva ja ümbruskonna teine suurem eelproov J. Simmi juhatusel ja Rakveres ja Tapal pasunakooride eelproov. Hrad Penna ja Kluas komandeeritakse toimkonna poolt välja, et maakooridele eelproove korraldada — juunikuul esimesel poolel.

Narva laulupeo üldkontserdi kava.

22. juunil:

1. Segakoor: Hümn.
Valvur — K. Türrpu.
Kõik taevad laulvad — Beethoven.
Teretus — M. Hermann.
Isamaa ilu hoieldes — K. A. Hermann.
2. Pasunakoorid.
Vaheaeg.
3. Lastekoorid: Väiksele isamaale — K. A. Hermann.
Kukku! — A. Kapp.
Ellerhein — F. Säbelmann.
4. Meestekoor: Meeste laul — M. Hermann.
Isamaa ilusal väljal — A. Läte.
Sõjalaste marss — M. Hermann.
5. Segakoor: Riia sõit — J. Simm.
Teel — R. Tobias.
Munamäe otsas — K. A. Hermann.
Laulu mõju — M. Saar.
Suomen valta — E. Genetz.
6. Kahele koorile: Ärka üles isamaa — A. Läte.

23. juunil:

1. Segakoor: Priius, sulle tahan laulda — J. Aavik.
Mu isamaa armas — M. Hermann.
Kiige laul — M. Lüdig.
Koitu — M. Saar.
2. Pasunakoorid.
Vaheaeg.
3. Lastekoor: Oh Eesti isamaa — J. Kappel.
Hiir hüppas — M. Saar.
Kiige laul — N. Klaas.
Jaani õhtu — J. Kappel.

4. Meestekoor: Ei mul ole isamaja — K. Tüرنpu.
Nooruse laul — T. Hannikainen.
5. Segakoor: Palumine — A. Kapp.
Sääl kord kasvab — M. Lüdīg.
Laula, laula suukene — A. Thomson.
Eesti, mu armas — K. Tüرنpu.
6. Kahele koorile: Laul rõõmule — A. Läte.
Koit — M. Lüdīg.

24. juunil:

Üksikute ja ühendatud kooride kontsert.

Endised Narva laulupeod.

Laulupidu 29. juunil 1892.

Selle laulupeo korraldaja oli Narva Eesti Selts. Pidu kujunes võrdlemisi suureks maakonna „rahva-peoks“. Osa võtsid umbes 500 lauljat ja mängijat, suuremalt osalt Narvast ja Narva ümbrusest.

Eesti Seltsi ruumide ees (selts asus üürikorteris, Popovi majas, Eha ja Viru tän. nurgal) seadsid rahvapidust. osavõtjad endid ritta ja lippudega, muusika saatel, minni läbi linna Seltsi suveaeda piduplatsile, mis asus Peetri alevis.

Pidul oli ka kooride võistluslaulmine, milles Narva linavabriku segakoor esimese koha võitis. Ühendatud kooride üldjuhatajaks oli helilooja A. Läte väljastpoolt palutud, kes ühtlasi ka võistluslaulmisel otsustajaks oli.

Ilm oli ilus ja pidu õnnestas. Eriti peab rõhutama, et see pidu just edaspidisele laulu ja muusika arenimisele Narvas suureks tõukeks sai.

Esimene Eesti asunduste laulupidu.

Suurem laulupidu peeti Narvas ära 23. ja 24. juunil 1912. a. Ta on tuttav Eesti asunduste laulupeo nime all ja tema korraldajateks olid N. Eesti Selts ja Peterburi tegelased. Laulupeo kohaks oli Sutthofi park, mis oma, tolalaj veel mitte hävitatud, põliste puudega suurepärasest mõju avaldas. Koha looduslist võlvust suurendasid veel vaated pargi juurest möödavoolavale jõele ja natuke kaugemal ajaloolise linna siluett õhufoonil.

Laulu- ja muusikakooride üldjuhatajad olid: Hans Siimer, Peetrus Penna, Madis Frisch ja C. Kreek.

Laulupeole ülesantud kooride ja lauljate arvu selgitab järgnev tabel.

	Segak.	Lauljaid	Lastek.	Lapsi	Pasunak.	Mängijad
Narvast	137	297	4	350	1	20
Asundustest . .	50	992	4	132	5	57
Mujalt Eestist .	8	2511?	16	485	34	543
Kokku . .	195	3800?	24	967	40	620

Märkus. Tabelis on segakoori-lauljate arvu juures küsimusmärk, sest kolme Eestist ülesannud koori lauljate arvu pole teada. Need on siis tabelis arvesse võtmata.

Nagu tabelist näha, oli tegelasi ülesannud umbes 5½ tuhat (arvesse võttes ka need kolm segakoori, kus tegelaste arv teadmata). Eriti suure osa tege-

lastest moodustasid lapsed. Lapsed said otse laulupeo päevakangelasteks — ka ettekannetega.

Ehk küll laulupidu asunduste laulupeo nime kandis, oli Eestist siiski osavõtjaid rohkem. Kõige rohkem koorisid oli Virumaalt, järgmine koht oli Tartumaa. Siis Harjumaa, sellele järgnes Järvamaa, siis Võrumaa ja viimaks Viljandimaa. Valga ja Pärnu maakonnast oli kummaski ainult üks koor.

Pidustused algasid 23. juunil. Tegelased kogunesid Peetri platsile, kus rongikäiguks ettevalmistused tehti ja siis läbi linna pidurongis laulupeo kohale minni.

Raimund Kull.

Estoonia muusikajuht — juhatab Paide laulupeol üldpasunakoorisi.

Kella kolmeks jõutakse kohale ja siin avab laulupeo üldine juhataja M. Leinbaum tervituskõnega pidustused.

Pidustuste toimepanemise põhjuseks oli võetud — nagu M. Leinbaum avamiskõnes ütles — 1812. a. sünduste mälestamine, mis nii suurelatuslise tähtsusega Eesti rahva vabastaja Aleksander I valitsuse ajale (põhjus muidugi otsitud, sest selajal pidi ta ju hästi „isamaaline“ olema).

M. Leinbaumi tervituskõne järgi algas vaimulik kontsert, sest laulupeo esimese päeva, 23. juuni, kavas olid ainult vaimulikud laulud.

Teine laulupeo päev, pühapäev 24. juuni, oli juba palju suureviisilisem nii ettekannete kui ka publikumi osavõtu poolest. Selle päeva eeskavas oli il-

malik kontsert, ka lastekooride laulud. Laulupeo lõpukõne pidas J. Speek.

Ilm oli ilus ja meelitas rahvast murdu kokku, eriti pühapäeval.

Üldse müüdi kahe päeva kestes laulupeo piletisi 18.793, neist 541 ajapiletit (kaheks päevaks) ja 556 piletit pääproovile.

Pidustused tõid Narva palju elu, aga veel rohkem rahvuslist vaimustust. Olid siin laulupeo ajal ju ka mitmesugused rahvuslikud koosolekud ette nähtud: Eesti Kirjanduse Seltsi koosolek, asunikude koosolek ja karskuse koosolek. Kõik see tõi rahvuslist äratust linna, millel tolalaj oli kaunis suur kalduvus kosmopolitismisse.

Vene laulupidu 1913. a.

Eesti asunduste laulupidu oli ka Narva venelaste päälle mõjunud: nad katsuvad ka midagi sarnast toime panna ja järgmisel — 1913. a. 9. ja 10. mail peetigi Narvas ja Narva-Jõesuus Vene laulupidu ära. Eesti laulupeoga võrreldes oli see küll väikene. Ülesannud kooride nimekirjast leiame ainult 13 segakoori ja 20 lastekoori. Muusikakooride aset täitis Narvas asuva 92-se polgu orkester.

Nii olid ka venelased laulupeo rahvuslis-äratava mõju ära tunnud.

Eestlased aga olid enese laulupeo läbi maksma pannud, meelitades järeltegemaa ka neid, kes seni üleoleva pilguga eestlaste päälle olid vaadanud.

G. M.

Paide realkümnaasiumi orkester.

Juhataja J. Saar.

XIII Järvamaa laulupidu.

V. Krabi.

Järvamaa VIII laulupeo korraldajaks on Järva Laulu ja Muusika Selts.

Selts asutati 1922 a. lõpul ja võis peale põhikirja registreerimist tegevust alustada 1923 a. algul.

Seltsi juhatusse valiti — esimeheks Tõnis Kesebier (Järva maksuinspektor), abiesimeheks Jüri Sõõdor (maakonna valitsuse haridusosakonna juhataja), kirja-toimetajaks Voldemar Krabi (maakonna valitsuse sekretäär), kassahoidjaks Märt Ulk (maakonna koolinõunik) ja lauljuhiks Joosep Saar (Paide koolide lauluõpetaja).

Kohe seltsi asutamise puhul pandi alus segakoorile hra J. Saare juhatusel. 1923 a. Tallinna laulupeol esines koor hra Stepanovi juhatusel. 1923 a. sügisest on lauljuhiks jälle hra Saar. Seltsi tegevus koon-

dus peajasjalikult 1924 a. arapeetava VIII Järvamaa laulupeo eeltõõde tegemise ümber. 1923 a. lõpul oli seltsil ligi 100 liiget.

Seltsi aastakoosolekul 1923 a. lõpul valiti endine juhatus täies koosseisus tagasi. Käesoleval ajal ulatab seltsi liikmete arv peale 150.

1923 a. sügisel avaldas selts üleskutse Järvamaa laulu- ja muusikakooridele VIII maakonna laulupeost osavõtmiseks. Seni on ülesannud 30 segakoori ja 7 pasunakoori. Nende seast teatas üks, nimelt Koigi küla segakoor, et ta laulupeost osa ei võta. Nagu selgus, ei ole laulukoor, kes varemalt õpetaja Lande juhatusel töötas, talve ja kevade jooksul ainustki harjutust teinud.

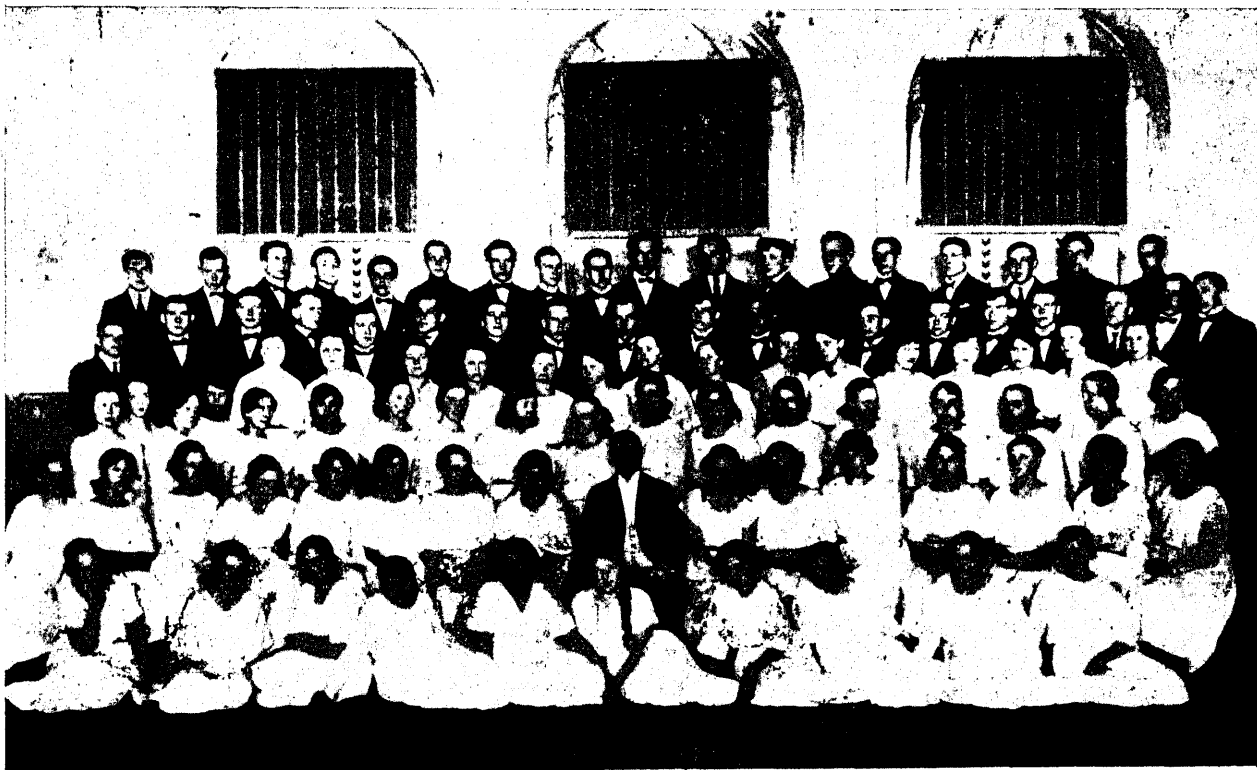
Laulukooride instrueerimine ja kohapeal järele vaatamine anti seltsi juhatuse poolt hra J. Saare hooleks, kes ka paljudes kohtades on käinud harjutusi pealtkuulamas ja juhatus andmas. Lauupeo eeltööde tegemiseks määras seltsi juhatus kindlaks toimkonnad ja valis omalt poolt nende toimkondade juhatajad, kelledele ülesandeks tehti toimkonnad kokkuseada.

Toimkondade juhatajaiks on:

1. Korrapidamise ja rongikäigu toimkond hra A. Kurg
2. Kassatoimkond hra Steinberg

Ühendatud segakooride poolt kantakse ette 12 laulu:

1. Mu isamaa mu õnn ja rõõm . . . Pacius
2. Eestile M. Saar
3. Pühendus A. Kapp
4. Imatrale Hagfors
5. Muru Hansu ainus ingel . . . Eesti rahvaviis
6. Isamaa mälestus K. A. Hermann
7. Meie elu M. Saar
8. Volvur K. Türipu
9. Eks teie tea R. Tobias
10. Ärka üles isamaa A. Läte

Paide Koolinoorsoo Liidu segakoor.

Juhataja Joosep Saar.

3. Ehitustoimkond hrad Viidebaum ja E. Tael ühiselt
4. Korteritoimkond hrad V. Limberg ja M. Uusna ühiselt
5. Näitelava toimkond hra A. Eglon.

Peo eeltööde üldine juhtimine on J. Lauu ja Muusika Seltsi juhatuse käes.

Lauupeo märgi kavandi tegelaste jaoks valmistas kunstnik hra A. Roosileht.

Laulupidu on 29. juuni peale k. a. kindlaks määratud. Pidu algab rongikäiguga Järva maakonna Paide poeglaste gümnaasiumi juurest Tallinna tänaval kell 2 p. l. Peo platsiks on vallimägi -- ilusam koht Paides. Vanade hallide varemate vahel, millede kivid kokkukannud 700 aasta eest meie esivanemad-orjad, kõlab esimest korda vaba rahva võimas laul. Samade varemete vahel hukati 1343 aastal ordulaste poolt 3 Eesti „kuningat“, kes sakslastega rahuläbirääkimisi tulid pidama.

11. Laul rõõmule A. Läte
12. Meeste laul Miina Hermann.

Ühendatud pasunakooride ettekannetes on:

1. Marss rahvalauludest seadn. R. Kull
2. Kuld rannake A. Läte, seadn. R. Kull
3. Tuljak Eesti rahvaviis, seadn. R. Kull
4. Kodumaa helid portpourii rahvalauludest, seadn. R. Kull.

Pealeselle esinevad üksikud laulu- ja pasunakoorid:

Osavõtmiseks on ülesannud järgmised koorid:

A. Segakoorid:

1. Järva Lauu ja Muusika Seltsi segakoor, 32 lauljat juhat. Joosep Saar
2. Paide Koolinoorsoo Liidu segakoor, 107 lauljat „ J. Saar
3. Türi Muusika Seltsi segakoor, 46 lauljat „ H. Saks

4.	Purdi segakoor, 30 lauljat	juhat.	H. Kuriks
5.	Läpi " 20 " "	"	H. Lilleorg
6.	Retla " 28 " "	"	K. Tarius
7.	Koigi mõisa segak., 20 lauljat	"	J. Laane
8.	Koeru Haridusseltsi segakoor, 30 lauljat	"	J. Jürgenson
9.	Valasti segakoor, 32 lauljat	"	H. Suukmann
10.	Aegviidu " 26 " "	"	A. Rõuk
11.	Mäo " 22 " "	"	J. Kalam
12.	Kunda-Malla segak., 42 lauljat	"	A. Kasemets
13.	Väätsa segakoor, 24 " "	"	R. Schmidt
14.	Vahastu " 16 " "	"	J. Mironov
15.	Ambla keskkooli segakoor, 60 lauljat	"	J. Ruus
16.	Lõõla segakoor, 18 lauljat	"	D. Kõst
17.	Laius-Tähkvere segak. 35 laulj.	"	J. Ivask
18.	Rakke segakoor, 20 lauljat	"	H. Veinmann
19.	Käru " 20 " "	"	J. Seitam
20.	Lelle " 35 " "	"	Minna Letsar
21.	Anna-Mustla segak., 20 lauljat	"	K. Peterson
22.	Koeru tuletõrjujate segakoor, 25 lauljat	"	H. Linno
23.	Ambla segakoor, 45 lauljat	"	J. Schmieder
24.	Lehtse " 27 " "	"	A. Roosvald
25.	Abaja " 13 " "	"	J. Rosenblat
26.	Kirna " 20 " "	"	E. Praks
27.	Peetri " 20 " "	"	O. Bergmann
28.	Imavere " 20 " "	"	J. Pumbo
29.	Jänedä " 24 " "	"	A. Lubi.

Kokku 877 lauljat.

B. Pasunakoovid:

1. Paide Tuletõrjujate Seltsi pasunakoor, 20 mängijat . . . juhat. J. Treumann
2. Järva maakonna Paide poegl. gümn. pasunakoor, 20 mängijat . . . J. Saar
3. Järva-Madise pasunakoor, 12 mängijat . . . A. Berendsen
4. Türi Muusika Seltsi pasunakoor, 17 mängijat . . . J. Lukas
5. Suure-Jaani pasunakoor, 35 mängijat . . . K. Jaanhold
6. Käru Tuletõrjujate Seltsi pasunakoor, 12 mängijat . . . J. Runge
7. Purdi pasunakoor, 14 mängijat . . . J. Tubarik.

Pikema kõnega esineb laulupeol Riigikogu esimees Jaan Tõnisson.

Laupäeval, 28. juunil korraldab „Draamateater“ Kodanikkude klubi saalis segaeeskavaga õhtu ja laulupeo päeva õhtul kantakse „Draamateatri“ näiteseltskonna poolt laululaval ette Sophoklese tragöödia „Kuningas Ödipus“.

Eelharjutused peetakse laupäeval, 28. juunil.

Piduliste tarvis korraldatakse Paide—Tamsalu ja Paide—Türi vahel erarongid.

Endised laulupeod Paides.

Juunikuu 29. päeval 1924. a. peetakse Paides Järva Lauulu ja Muusika Seltsi korraldusel kaheksandat Järvamaa laulupidu, ühtlasi esimest vabaduspäivil. Kõik seitse esimest pidu korraldati võõra valitsuse ikke all ja need ei saanud sellepärast kujuneda kuigi laiaulatuslisteks.

Et neist pidudest selgemat ettekujutust saada, on tarvis pisut peatuda tolleaegsete kohalikkude olude juures. Esimene „suve-laulupidu“, nagu neid siis nimetati, peeti 1907. a. suvel Paides vallimäel. Paide Eesti seltskond oli tol ajal kahes leeris — ühel pool käsitöölise selts „Ühendus“ — teisel pool karskuse-

selts „Idu“. „Ühenduse“ leeris olid peaaesjalikult kohalikud suurnikud ja „kadakad“. See ringkond korraldas aastas paar-kolm pidu- ja perekonnaõhtut tantsuga ja igal suvel „rahvapidu“. Nendel „rahvapidudel“ esinesid harilikult tsirkuse kunstnikud, maadlejad ja raskustõstjad niihästi „Ühenduse“ oma perest kui ka väljastpoolt. „Idu“ leeri sünnitasid peaaesjalikult Paide „proletariaat“ — kooliõpetajad, ametnikud ja need käsitöölised, kes käsitööliselt „Ühenduse“ tarvis „poleerimata“ olid. „Idu“ hakkas vesimagusate näitemängude asemel paremaid palasid ettekandma, korraldas kõne- ja kir-

Joosep Saar.

Paide keskkoolide lauluõpetaja — juhatab Järvamaa laulupeol üldlaulukoori.

jäendusõhtuid, jalutuskäike vabasse loodusesse j.n.e. „Ühenduse“ poolt korraldatavate „rahvapidude“ vastandina korraldas „Idu“ 1907. a. suvel esimese „suve-laulupidu“. Sellel pidul puudusid juba igasugused veiderdajate etteastumised, kottisjooksmised ja seebitatud posti otsast vorstrõnga mahatoomised.

Solistina esines prl. Mik — tol ajal alles konservatooriumi õpilane. Pidukõnega esines tuntud rahvakõneleja T. Kuusik Tallinnast. Kuigi lauludega esinesid ainult mõningased ümbruskondsed laulukoorid — oli alus Järvamaa laulupidule pandud ja pidule tulnud rahvahulga rahulolemisavaldused tõendasid, et endiste „rahvapidude“ ajajärk jääda-valt möödunud on.

Teine pidu 14. juunil 1909. a. oli sisuliselt ja osavõtu poolest esimesest märksa laiaulatuslisem.

Pidu peeti Tariuse pärijate aias — Paide põllumeeste seltsi näituse platsil. Eeskavas olid ainult Eesti heliloojate tööd. Esinesid kümme laulukoori Lõuna-Järvamaalt üle 200 lauljaga. Üldkoorisid juhatas kunstnik Topmann Tallinnast.

Ilulugemistega esinesid Otto Peterson ja Johan Parm. Pidul pääsetähti müüdi üle 3000, mis 2900 elanikuga linna kohta õige suur arv.

Kolmas pidu 7. juunil 1910. a. oli lauljate ja kuulajate arvu poolest eelmise sarnane. Samal suvel oli „Estoonia“ korraldusel Tallinnas VII üldlaulupidu. Paides laulupidu päeva hommikul pidi ka üldlaulupidu laulude eelharjutus olema M. Lüdigi juhatusel. Paide laulupidu korraldajad palusid M. Lüdigi ka kohapealsel pidul koorisid juhatada. Nagu toleagest kirjavahetusest selgub, nõudis M. Lüdigi pidu toimikonnalt rahalist tasu. Et „Estoonia“ võimalikuks ei pidanud üldlaulupidu laulude eelharjutuste eest hra Lüdigile tasu maksta, ega ka Paide laulupidu toimikonnaga kulusid jagada, oldi sunnitud kohal olevate jõududega läbiajama. Sellepääle vaatamata õnnestasid pidu ettekanded rahuloldavalt, mis tunnustust andis, et koorid hoolega harjuse tööd olid teinud. Kõnega esines pidul üliõp. prl. Leene Plompuu.

Neljas laulupidu 12. juunil 1911. a. oli eelmisest laulukooride poolest suurem. Laulsid 14 segakoori. Juhatas hra J. Bergman Tallinnast. Kõneles kirjanik Ed. Hubel ja naljaettekannetega esines „Estoonia“ näitleja A. Michelson Tallinnast. Osavõit pidust oli õige rohke.

Viies laulupidu peeti 22. juulil 1912. a. Laulsid 10 segakoori hra Virkhauši (noorem) juhatusel. Pidukõnelejaks oli palutud kirjanik H. Raudsepp. Sellel pidul esinesid esimest korda Tallinna „Kalevi“ sportlased kergejõustiku võistlusega, mis tollel ajal veel uudiseks oli ja elavat huvi äratas.

Kuues laulupidu — 7. juulil 1913. a. õnnestas samuti kui eelmisedki. Uudiseks tookord oli ümberkaudsete pulkpillide kooride esinemine hra R. Kulli juhatusel, kes ütles ka laulukoorisid juhata. Mitte ainult sümfonia kontsertidel ei ole hra Kull kuulajate päilaps. Ka Paides 1913. a. laulupeol üldjuhina esines võitis ta tegelaste ja kuulajate sümpaatiat. Käesolevale 1924. a. laulupeole, kus hra Kull jälle pasunakooride üldjuhina esineb, oodatakse seda mängijate poolt pikisilmi. Kõnelejana esines pidul T. Kuusik Tallinnast.

Seitsmes laulupidu — 14. juunil 1915. a. Kuigi kandvam osa meeslauljatest sõjaväljal viibis, võttis laulupidust osa 10 laulukoori hra J. Mambergi — Paide „Idu“ laulukoori juhi — juhatusel. Sisuliselt oli see pidu eelmisest nõrgem, mida tuleb seletada erakordse ajaga. Osavõtjaid oli 3000 ümber.

Nagu eeltoodud andmetest näha, pole Järva laulupidud olnud kuigi suured ei tegelaste arvu ega kuulajate poolest. Nejd pole isegi nagu juletud nimetada maakonna laulupidudeks, leppides tagasihoidliku nimetusega: „suve-laulupidu“. Kuid selleks olid kaaluvad põhjused. Nagu eelpool tähendatud, korraldas neid laulupidusid Paide karskuse selts „Idu“. Teatavasti olid Vene ametnikud suured „paragrahvide kurnajad“. Nii leidsid nemad, et karskuse seltsi põhikirjas pole ettenähtud maakonna laulupidude korraldamist. Kontserdid olid aga põhikirjas ettenähtud ja sellepärast lubati hädavaevalt

ainult „laulupidu“ nime tarvitada, kuid pidu kuulustele venekeelses tekstis pidi ikkagi „narodnoe guljanje“ seisma.

1912. a. esines „Idu“ palvega kuberner Korostovets'i ees, et lubataks pidu nimetada „Järva maakonna laulupeoks“, kuid luba ei andud.

Kuna Paide ei asu mitte maakonna keskpäigas, vaid selle lõunapoolses osas, soode ja rabade keskel ja olles välisilmaga ühenduses ainult Paide-Türi vahelise raudtee jupikese abil, sest praegune Paide-Tamsalu liin puudus tollel ajal — oli Põhja-Järva laulukooridel väga raske Paide laulupeole ilmuda.

Järva Laulu ja Muusika Seltsi juhatus.

Nim. selts on Paide laulupeo toimepaneja.

Ka ei olnud põhjapoolsetel järvakatel Paidega siis mingisuguseid muid sidemeid, sest laiaroopaline raudtee tõi neile Tallinna, Tartu ja Rakvere palju lähemale. Sellepärast oli siis maakond nagu kaheks kistud ja laulupidudel Paides esinesid peaaesjalikult ainult poole maakonna — Lõuna-Järva laulukoorid.

Ei saa ka tõendada, et Paide laulupeod nagu teistselgi maakondades puht muusikalisest küljest suurematele nõudmistele oleks vastanud. Nende pidude tähtsus seisis hoopis mujal. Nende ridade kirjutaja oli veel poisikene, kuid mäletab selgesti, kui 1909. a. laulupeo tagatipul vastastikused kõned pidu korraldajate, tegelaste ja Tallinnast tulnud võõraste vahel ei tahtnud lõppeda ja kolmetuhandeline rahvahulk laulis peadpaljastades vaimustusega „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“. Umbkeelne politsei hoidis esialgu au andes kätt kõrva ääres, kuid pärastpoole taipas, et asi korras ei ole ja tõttas järlekuisima, mis laul see on, mida lauldes mütsid maha võetakse. Pidul korraldajad said küll pärast „korrariikumise“ eest tubli „peapesu“, aga pidulistel sai tükk aega peale pidu meeleuletada neid läbielatud vaimustavaid silmapilke. Järgmisel aastal otsustas politsei temale mängitud vingerpussi eest nähtavasti kätetasuda. Pidul korraldajad olid pidu eeskavasse ülesvõtnud rongikäigu, kuid jätnud juurelisamata, et rongikäik muusika saatel on. Nagu kaval Hans vanapaganat sõnast kinni võttis, keelas politsei ka pidupealval rongikäigu puhuks muusika ära, beldes, et selleks pole luba küsitud. Pidul korraldajad teatasid, et nemad oma vastutusel siiski rongikäigu muusika saatel korraldavad. Nii ka sündis ja „kuri“ politsei ei seganud vahele, kartes nähtavasti kaeb-

tust kõrgemale poole. Muidugi oli sarnastel kitsendustel just vastupidine mõju. Peab tunnustama, et Eesti laulupidudel, ühes arvatud ka muidugi Järvamaa laulupeod, on olnud suur mõju meie rahvuslise enesetunde kasvatamises. Võib julgesti ütelda, et ilma Eesti laulupidudeta poleks praegu iseseisvat Eestit.

Politseil oli väga selge laulupidude eesmärk ja sellepärast võttis ta kõik abinõud tarvitusele, et neid enam-vähem kahjutuks teha. Et Järvamaa laulupidude korraldajaks karskuse selts „Idu“ oli, lubati laulupidul esineda ainult karskusesisulise kõnega. Kuid ka sellest oli võimalik osalt möödahiida. Kõne pealkiri seoti kuidagi karskuse küsimusega ja asi oli korras. Nii tuli mõnelgi kõnelejal, kes enne ega pärast karskusekõnet pole pidand, Paides laulupeol karskusesisulise kõnega esineda.

Laulupidudes nägid tontki ka kohalikud saksad ja „kadakasaksad“. Paide tuletõrjujate selts, kus tollel ajal enamus sakste ja „kadakate“ käes oli, sai hakkama sarnase väiklusega, et 1915. a. oma muusikakoori ei lubanud laulupidule mängima. Ometi

oli trummimängija Julien Keulu vastu eksida ja ühe teise kooriga, kus trumm puudus, mängima läinud. Fiduplatsile ilmus tuletõrjujate seltsi esitaja ja nõudis trummimängija lahkumist pidult.

Lõpuks ei saa meeleletamata jätta meest, kelle algatusel korraldati esimesed laulupeod Paides. See oli „Idu“ tolleaegne esimees Anton Riiitel, kreispolitsei sekretäär Paides 1907.—1912. a. A. Riiitel oli haruldase energiaga isik. „Idu“ esimehena, näite- ja laulukoori juhina ja armastatud rahvakõnelejana võitis ta kui ennastsalgav, väsimata töömees, niihästi sõprade armastuse kui ka vastaste lugupidamise. Näitekirjanikkude peres on ta tuntud A. Nõlv'i nime all. Peale selle oli ta ajakirjanikuna tegev. See kõik ei jäänud muidugi ülemuse eest varjule ja A. Riiitel oli sunnitud 1912. a. riigiteenistusest lahkuma, asudes Tallinna linnavalitsusse ametisse. Paide niiske kliima ja üle jõu käiv töö olid väsimata töömehe tervise mürdnud ja ta suri Tallinnas 1913. a. A. Riiitli nimi väärrib õigusega aukohta Paide kultuuriloos, eriti aga Järvamaa laulupidude ajaloos.

V. Krabi.

Kontsertide ülevaade.

Juh. Aavik.

Tartu.

Peetri lauluseltsi vaimulik kontsert.

Varemalt oli Tartus võimalus igal hooajal mõne suurema vokaal-helitöö ettekannet kuulata. See literatuur on suur, iseäranis kirikumuusika alal, (Händeli, Bach'i, Mendelssohni ja teiste oratooriumid) ja pakub teguvõimsatele kooridele küllalt tänuiliku ja otstarbekohast tööd. Meil tegi nendega omal ajal edurikast algust Aleksander Läte, kuna pärastpoole selles sihis tegutsema hakkas „Vanemuise“ Muusika Osakonna segakoor. Kuna viimasel ajal selles miskisugusel põhjusel seisak on tekkinud, siis peab seda kahetusega konstateerima kui tagasiminekut.

Nüüd on hiljuti asutatud Peetri Lauluselts oma pääle võtnud seda puudust parandada. On rõõmstava, kui üks noor koor tahab end rakendada sarnasele tõsisele tööle. Oma esinemiseks oli ta valinud Albert Becker'i „Reformatsiooni kantaadi“, mis on kirjutatud koorile, soolodele, orkestrile ja orelile. Helitöö on loodud usupuhastaja Martin Lutherus'e mälestuseks ja käsitab sellepärast Lutherus'e loodud koraale, iseäranis aga laulu „Üks kindel linn ja varjupaik“, millise heroilise viisi ümber terve helitöö nagu põimitud on. Kuigi see kantaat iseäralisi raskusi ei sisalda, on ühel algajal kooril siiski küllalt tööd olnud, et seda vääriliselt esitada. Tuleb hinnata seda, niihästi koori, kui ka selle energilise juhi J. Kärti tööd. Kuigi koor praegu oma häälematerjaliga hiilgada ei või, iseäranis meesrühmades, pakub ta siiski väljavaateid arenemiseks kõlalise täiuse ja ilu poole. Üldiselt sai koor oma mitte kerge ülesandega kenasti toime, kui maha arvame mõned ebaõnnestunud kohad. Soolo osasid laulsid: pr. V. Kõpp (sopraan), pr. L. Kink (alt) ja J. Ennulo-Orik (bariton). Ka nemad olid enam-vähem oma ülesannete kõr-

gusel. Viiuli soolos ja orelil kaasmängus olid tegevad hrad A. Udrik ja V. Blaubrück. Kogu ettekanne kutsus paiguti päris tugevad muljed esile, kuna aga mõnes kohas tundus veel kindlustust.

Kahju, et Peetri kiriku orelil koor pääle parandustööd vähemaks on jäänud. Nüüd on väga raske sinna paigutada suuremat tegelaste kogu ja seda nõudekohaselt üles säada. Kuna enne selleks ajutine juureehitus oli tehtud, oleks küll väga soovitatav olnud, et see päriseks oleks jäänud, sest sarnaseid suuremaid ettekandeid tahaksime meie Peetri kirikus veelgi kuulda.

Rahvast oli rohkesti, mis tõendab, et sedalaadi ettekanded laiema ringi poolt tähelepanu väärivad.

Haydn'i „Aastajad“.

Kohalikkude Saksa muusika organisatsioonide algatusel ja kaastegevusel esitati Taevaminemise pühal Saksa teatris Haydn'i ilmalik oratoorium „Aastajad“.

Kuigi Haydn selle helitöö omas vanas eas on loonud, kannab see oma terve sisu ulatuses värs-kuse ja idealiseeriva rõõmu märki.

Siin käsitab vana meister nelja aastasaja — kevade, suve, sügise ja talve loodusest iseloomulisemaid momente ja meeleolusid, mis on muusikalisel tõlgitsetud sisemise harduse ja armastava soojusega.

Ehk küll käsitlusviisi oma aja lihtsaid abinõusid tarvitab, suudab see muusika oma südamliku otsekohesusega ka praeguse aja kuulajat teataval määral köita ja vastavasse meeleollu häälestada. Kogu helitöös domineerib mõte, mida umbes järgmiselt võiks formuleerida: „ilus ja armas on loodus, mille eest kiitkem ja tänagem igavest Loojat.“

Siin on mitmed vägevad koorid ja südamlikud aariad. Koori osad, võrreldes teiste oratooriumidega, pole üldiselt rasked, kuid nõuavad koorilt

siiski küllalt tööd ja kokkuharjutamist. Ühendatud Jaani Lauluseltsi ja Saksa Tartu Meestelaulu Seltsi segakoor sai oma vastutusrikka ülesandega küllalt hästi toime, väljendades kooslaulus võrdlemisi ühtlast kõla ja rütmilist täpsust, kui ka intonatsiooni puhtust ning distsiplineeritud ettekannet. Need on muidugi juhataja härra Andreae teened, kuid ühtlasi tuleb ka koori püsivust ja tahtejõudu arvesse võtta, millised tegurid väärivad vastavat hindamist. Oratooriumis on kolm sooloosa: Hanne — sopraan, Lukas — tenor ja Simon — bariton, mis täidavad rohkem jutustaja osa, kuid käsitavad mitmesugustes aariates ja kooslauludes ka lüürilist elementi. Solistideks olid prl. Margarethe Hinz (sopr.), härrad Dr. Armin Gernhardt (tenor) ja Lennart Neuman (bariton). Kuigi nad kõik oma paremad võimised ettekandesse püüdsid panna, võib siiski ütelda et meeslauljad rohkem mõjule pääsesid.

Härra Gernhardt'il on küllaldane häälematerjal ja tema paneb oma ettekandesse rohkesti hinge, hääli ei kõla aga igas registris küllalt ühtlaselt ja vabalt, mis wististi tähendab mitte lõpulikku kooli. Et ta aga arvatavasti professionaal kunstlaulja nime päale ei prätendeeri, siis tuleb ta võimist küllalt kõrgelt hinnata. Härra Neuman'il on päale muusikalise arusaamise ja põhjaliku osasse süvenemise ka kõrge häälekultuur. Ta hääli kõlab vabalt ja voolavalt ning annab tunnistust põhjalikust koolist. Ettekande stiil on diskreetne rohkem sisemine, vastav peenele kammermuusika stiilile, mis iseäranis sobib oratooriumi lüüriliste momentidega, kuigi ülearune ei oleks vastavates kohtades hääle kõlale rohkem väljapääsu lubada. Paiguti tundub, et laulja kõlalise ühtluse ja kandvuse nimel oma ilusat hääli nagu liigagi tagasi hoiab kõlaliselst välja voolamast, kuna natukene suurem vabadus selles mõttes laulu aina elustaks ja selle mõjule pääsu tõstaks.

Kuigi oratooriumi ettekandes paiguti mõned vanakumised ette tulid, väljaarvatud koorid, mis kindlasti olid kätte õpitud, oli selle kogumulje siiski üldiselt häa.

Härra Andreae'le annetati koori poolt ilus lillekorv ühes luuletusega, milles tunderikastes sõnades tema tänuväärt tööd allakriipsutati.

Räpina laulupäev

peeti ära 8. ja 9. juunil s. a. Alati I suviste pühal kirikukontserdiga, milles esines kohalik segakoor hra J. Karheidingi juhatusel kahe koorinumbriaga J. Haydn'i oratooriumist „Loomine“. Sellele järgnes pasunakooriga etteaste ühe numbriga ja hra W. Hermann'i viiulisoolo. Kontserdi lõpetas Tartu noorsooseltsi segakoori laul hra E. Kõomäe juhatusel. Vaimuliku kontserdi ettekanded kõlasid enam-vähem rahuldavalt. Laulupeo üldkoor kirikukontserdis ei esinenud.

Järgmise päeva lõunaajal algas laulupidu osavõtjate rongikäiguga pasunakooriga eesotsas läbi ilusa pargi, mille keskel, ühiskümnaasiumi rõdul ja selle ees laulupeo plats asuski. Osa võttis ligi kümme ümberkaudset koori, umbes 300 lauljaga; kaugemalt oli ilmunud Petseri koor. Üldkoor kandis ette hra E. Kõomäe juhatusel ligi 15 laulu, nendest kaks

meeskoori poolt. Laulud kõlasid kaunis kenasti, väljaarvatud mõned üksikud kohad, kus rohkem hoogu, õrnust või puhtust oleks ära kulunud. Ka ühtluse puudust oli märgata nähtavasti napi kokkuharjutuse tõttu. Kogumõju ettekannetest oli siiski üsna kena ja rahuldav. Laulude vahlele oli paigutatud paar pasunakooriga pala ja hra A. Bachmanni päevakohane kõne, mis aitas pidutuju tõsta. Eeskava lõpul valgusid pidulised laiali toredasse parki, mis on kolmest küljest ümbritsetud Võhandu peegelpinnast. Öhuni mõnutseti ja imetseti Räpina kaunist loodust. Kummagi laulupeo päeva õhtul korraldati kohalikus ruumikas seltsimajas piduõhtud näitemängu ja kontserdipaladega, mis ka hästi õnnestasid.

Läti laulupeo eeltood.

Läti 6. laulupeo korraldajate kongress peeti 23. apr. Riia konservatooriumis, millest osa võtsid 68 koorijuhatajat, 47 kooride asemikku ja 9 esitajat organisatsioonide poolt, kokku 124 inimest. Koosoleku juhatajaks valiti T. Reiter, abideks G. Klaustin ja P. Josuus. Reiter andis aru ajutise korraldava komitee tegevusest, kellel olnud 16 liiget ja kes jaanuarist kuni siiani pidanud 17 koosolekut. Kooridele on materjalina 15 laulu välja antud. Peaks on üles amud 125 koori 4000 lauljaga. Võetakse vastu alalise korraldava komitee töökava ja valitakse sesse komiteesse 15 liiget: J. Wihtol, T. Reiter, Griesa, P. Josuus, E. Melngailis, A. Kalnin, J. Brigader, J. Sahlit, G. Klaustin, P. Maderniek, R. Eglental, B. Muisniek, Greenfeld, P. Jurjan ja üks kooride esitaja, kelle valivad lauljad. Ajuhatusse valiti riigi president, riigikogu esimees, peaminister, Riia linnapea ja E. Wiegner. Üldkooriga juhtideks valiti T. Reiter, P. Josuus ja heliloojad A. Kalnin ja E. Melngailis, kes juhatavad enese helitöid. Üldkooriga aujuhtideks valiti J. Wihtol, E. Wiegner ja Paul Jurjan. Silmas pidades, et laulude kätteõpetamisel kõige rohkem vaeva näevad kohalised koorijuhid, tuldi ühisele otsusele, et üldjuhatajad mingisugust tasuta ei saa. E. Wiegner toonitas, et puhta ülejäägi korral võiks juttu olla üksi gratifikatsioonist, mida saaja võiks tarvitada mõneks kultuuriliseks ülesandeks, nagu tema ise 3-ma laulupeo puhul seda on teinud, tarvitades saadud autasu rahvalaulude korjamiseks. Vaimuliku kontserdi eeskavasse soovitati võtta ka vanemate kirikulaulu loojate, nagu O. Sepski koorilaule, lõpulik otsus jäeti aga pidukomitee teha. Lõpuks kõneldi keskkoolide kooride osavõtmisest ja avaldati soovi, et lauljad raudteel prii sõidu saaks ja et kooridele kõik tarvilised noodid viibimata kätte saadetaks.

„Musikas Nedela.“

Läti laulupeo toimkonna poolt on algupäraste koorilaulude võistlus väljakuulutatud, mille auhindadeks on määratud 170 tuhat Läti rubla. Et võimalust anda kõigile Läti heliloojatele sellest osavõtta, on hindamiskomisjon võõramaade heliloojatest kokkuseatud ja sinna on palutud Ippolitov-Ivanov Moskvast, Sibelius Soomest ja M. Saar Eestist. Teatavasti peetakse järgmine Läti üldlaulupeo tuleval suvel Riias.

Narwa Meestelaulu Seltsi koor.
Juhataja J. Välbe.

Lauljate Liidu teated.

Lauljate Liidu volikogu koosolek 25. novembril 1923. a.

Tallinna raekojas.

Kokku oli tulnud 17. seltsi poolt 41 asemikku ja peale selle 9 nõukogu liiget.

Koosolekut juhatas Liidu abiesimees A. Oinas, protokolli kirjutas asjaajaja Rudolf Premet.

I.

1922. a. kassa-aruande kandis kassapidaja Joh. Reinthal ette, mis järgmine:

A. Kulud:

Teenijate palgad	23.600 mk. — pn.
Kantslei kulud	14.699 " — "
Tulude ülekaal	113.484 " 28 "

Kokku 151.783 mk. 28 pn.

B. Tulud:

Liikmemaksud	25.820 mk. — pn.
Toetusrahad	124.000 " — "
Muud tulud	1.963 " 28 "

Kokku 151.783 mk. 28 pn.

Bilans 31. detsembril 1922. a.

AKTIVA:

Jooksev arve	210.352 mk. 78 pn.
Inventaar	3.100 " — "
Avans	2.000 " — "
Üleminevad summad	38.000 " — "

Laulupidu:

Laulupeo noodid 233.073 mk. 50 pn.	
Pasunakooride noodid	10.095 " — "
Instueerimine	6.510 " — "
Bilans	503.131 mk. 28 pn.

PASSIVA:

Saadud laenud	50.000 mk. — pn.
Kontokorrent arve	710 " — "
Üleminevad summad	640 " — "

Laulupidu:

Laulupeo noodid	278.297 mk.
Instueerimine	60.000 " 338.297 " — "
Tulude ülekaal	113.484 " 28 "
Bilans	503.131 mk. 28 pn.

See aruanne on revisjoni-komisjoni poolt õigeaks tunnistatud ja nõukogu poolt heaks kiidetud.

Peale aruande ärakuulamist võttis volikogu selle ühel häälel vastu.

II.

VIII. laulupeo rahalise aruande, mis kokkuseatud 30. septembriks 1923. a. kandis ette Liidu kassapidaja hra Joh. Reinthal. Selle aruande järele on tulusid 11.109.100 marka, kulusid 9.270.668 mk. 98 pn., kuna peo puhaskasu välja teeb 1.838.431 mk. 02 pn.

Selle juures seletab kassapidaja järgmist: Lauhupeo eeltööd algasid enne Laujate Liidu põhikirja registreerimist, kuna Liit alles 1922. a. algul tegevusse astus. Noodid telliti Saksamaalt, kuid seal viivitati trükkimisega ja noodid jõudsid sellepärast kohale alles 1922. a. augustikuus. Noodid anti lauljatele raha eest. Peo eeltööd nõudsid suuri kulusid, kuid raha ei olnud, mille tõttu kohalised tegelased 4.000.000 marga peale vekslid allakirjutasid, mis võimaldas Eesti-Pangast raha saada. Peo plats valiti Kadriorus, kuid kuna see maa on riigi päralt, läks Laujate Liidul korda seda platsi kasutamiseks saada üksnes Spordi Kesklüüduga, mis muidugi Laujate Liidule kasulik ehk ei ole. Korterisi tuli muretseda 12.000 tegelasele, mis praeguse korterikitsikuse juures kerge ei olnud lahendada, kuid raskusest saadi linnavalitsuse ja sõjaväeasutuste toetusel üle, kes koolimajad ja kasarmud tarvitada andsid. Ruumid mõõdeti ära ja koorid mahutati neisse kindla kava järele, arvesse võttes ruumi mahutust ja koori suurust. Iga laulja kohta muretseti 10 naela õlgi. Kavatsus oli asemeid riidega katta, kuid sellest tuli riide puudusel loobuda. Et aga õled laiali ei valguks, tehti asemetele laudadest raamid ümber.

Endistel aegadel sõitsid lauljad ja pidulised pidulinna millal soovisid, kuid nüüd ei olnud raudteevalitsusel võimalik muudele alandatatud hinnaga sõitmist lubada, kui ainult tegelastele, mille tõttu siis ka liikumist teisiti korraldada tuli, kui see seniste laulupidude ajal sündis. Vahet tehti tegelaste rongide ja piduliste rongide vahel, sest esimesed sõitsid poole hinnaga, kuna teised täie pileti lunastama pidid. Laujate jaoks pandi käima 12 erarongi ehk eshelooni. Esheloonide saatjateks olid Liidu volinikud — üliõpilased. Teatud paiga koorid koondati ühte eshelooni, kooridele saadeti sõidutunnistused kätte, kus oli tähendatud, mis ajal ja kust jaamast tuli kooril rongile asuda, millal rong Tallinna jõuab, kunas Tallinnast välja sõidab ja mis ajal rong koori asupaika tagasi jõuab. Liidu volinikkudel ja raudteeametnikkudel olid nimekirjad iga eshelooni kooride kohta, mille tõttu ainult need koorid rongile pääsesid, kes nimekirjas tähendatud. Iga eshelooni vastuvõtmi-seks olid Balti ja Peajaama juures bürood avatud. Bürool oli teada, missuguse eshelooniga keegi koor kohale jõuab ja koori jaoks oli büroos kinnine ümbrik, kuhu oli mahutatud rinnamärgid esialgsete andmete järele ja igasugused juhatuskirjad koorijuhile ja lauljatele. Peale eshelooni päralejõudmist ilmus koorijuht tähendatud bürosse ja andis sinna registreerimiskaardi, mis oli tõelikult ilmunud lauljate arvuga täidetud ja koorijuhi allkirjaga kinnitatud. Registreerimiskaardil ja kinnisel ümbrikul olid ühed ja samad numbrid, nii et büroo ametnikul võimalik oli kohe koori tarvis määratud ümbriku leida ja võrrelda, kui palju tuli tegelaste rinnamärke välja anda. Kinnises ümbrikus leidis ka korterileht, mille järele koor korterisse paigutada tuli. Olid rinnamärgid ja juhatuskirjad koorijuhile kätte antud, anti büroost saatja kaasa, kes kooriliikmed määratud korterisse juhatas ja korterilehe bürosse tagasi tõi, koori asemetamise kohta sellekohast märkust lehe peale tehes.

Iga maja kohta oli ametisse võetud majaisa, kes tegelaste tarviduste ja soovide järele valvas.

Kõik see korraldus oli otstarbekohane, kuid paljud koorid ei pidanud antud juhatustest ja eeskirjadest kinni, mille tõttu mõningaid väärnähtusi ette tuli. Tulevikus peaksid aga koorid Liidu korraldusi täpsemalt tähele panema, siis ka segadusi ette ei tuleks.

Peo rahaline külg on hästi õnnestanud, nii et pidu suure ülejäägiga lõppes.

(Järgneb.)

Lauljate Liidu liikmed.

1. märtsiks 1924. a. oli Laujate Liidul 69 liiget, nimelt:

1) Lauu ja muusika selts	23
2) Muusika osakonde teiste seltside juures	46

Kokku 69

Muusika osakonnad jagunevad:

1) Hariduse seltside juures	17
2) Raamatukogu seltside juures	4
3) Teaatrite juures	2
4) Noorte ühingute juures	5
5) Noorsoo kasvatus seltside juures	2
6) Rahvaülikoolide seltside juures	1
7) Karskuse seltside juures	1
8) Koolinoorsoo Liidu juures	1
9) Tuletõrjujate seltside juures	1
10) Ametnikkude ühisuste juures	1
11) Käsitöölise seltside juures	1
12) Riigi ja omav. teenijate üh. juures	1
13) Sõjaväelaste Liidu juures	1
14) Alevi seltside juures	1
15) Üliõpilaskonna juures	1
16) Algkooli vanemate kogude juures	1
17) Seltskondliste ühingu juures	1
18) Koguduste laulukoorid	1
19) Mitmesuguste seltside juures	3

Kokku 46

Liikmeteks on järgmised organisatsioonid:

A. Lauu - muusika seltsid.

1) Tallinna Eesti Meestelaulu selts,*)
2) „Estoonia“ Muusika Osakond,
3) Tallinna Kaarli laulu selts,
4) Pillistvere laulu ja mängu selts,
5) Udriku muusikaselts,
6) Miina Hermanni lauluselts,
7) Võnnu laulu- ja mänguselts „Lööke“,
8) Kohila muusikaselts „Maleva“,
9) Narva meestelaulu selts,
10) Türi muusika selts,
11) Väike-Maarja muusikaselts,
12) Lauu selts „Ilo“,
13) Pärnu Helikunsti selts,
14) Kanapää laulu ja mängu selts,
15) Tudolinna laulu ja mängu selts,
16) Tartu üliõpilaskonna muusika sektsioon,
17) Kärsna laulu-mängu selts,
18) Tallinna Eesti Pühawaimu koguduse Muusika- ja Lauu selts,

*) Järjekord liikmeks astumise aja järele.

- 19) Richard Ritsingi muusikaselts,
- 20) Jüri muusikaselts,
- 21) Kurtina laulu-mängu selts,
- 22) Tartu Pauluse koguduse kiriku-muusika selts,
- 23) Sooru laulu ja mänguselts,
- 24) Võrnu laulu selts „Olev“.

B. Muusika osakonnad registreeritud seltside juures.

- 1) Purkse noorsoo kasvatuse seltsi muusika osakond*),
- 2) Helme-Tõrva haridusseltsi m.-os.
- 3) Tartu Ametnikkude ühingu m.-os.
- 4) Haapsalu seltskondliku ühingu „Kungla“ m.-os.
- 5) Demob. sõjav. Liidu Põdrangu osakonna m.-os.
- 6) Nõmme alevi seltsi „Ühenduse“ m.-os.
- 7) Luunja rahvaraamatukogu seltsi m.-os.
- 8) Tallinna koolinoorsoo Muusika ühing.
- 9) Rapla haridusseltsi m.-os.
- 10) Jõhvi haridusseltsi m.-os.
- 11) Noorte ühing „Tungal“ m.-os.
- 12) Raiküla haridusseltsi m.-os.
- 13) Rõngu seltsi „Ühenduse“ m.-os.
- 14) Viljandi seltsi „Koit“ m.-os.
- 15) Ülemaalise Noorte ühingu Tallinna os. m.-os.
- 16) Noorte ühing „Koit“ m.-os.
- 17) Räpina haridusseltsi m.-os.
- 18) Kodila haridusseltsi m.-os.
- 19) Harku hariduse ja spordi seltsi „Tasuja“ m.-os.
- 20) Roela raamatukogu seltsi m.-os.
- 21) Sõmeru haridusseltsi m.-os.
- 22) Olustvere noorte ühingu „Edu“ m.-os.
- 23) Eesti Karskuse seltsi „Võitleja“ m.-os.
- 24) „Vanemuise“ seltsi Muusika osakond.
- 25) Viru-Nigula haridusseltsi m.-os.
- 26) Rõõla rahvaraamatukogu seltsi m.-os.
- 27) Tallinna rahvaulikoolide seltsi laulukoor.
- 28) Palamulla noorte ühingu m.-os.
- 29) Tallinna Eesti seltsi „Lootus“ m.-os.
- 30) Mäksa haridusseltsi m.-os.
- 31) Jõgeva rahvaharidusseltsi m.-os.
- 32) Elva haridusseltsi m.-os.
- 33) Ülem. riigi ja omav. teen. ühingu Valga osakonna m.-os.
- 34) Eesti seltsi „Kannel“ m.-os.
- 35) Tartu Eesti käsitöölise seltsi m.-os.
- 36) Sakka noorsoo kasvatuse seltsi „Lootus“ m.-os.
- 37) Suure-Jaani vabatahtlik tulet.-seltsi m.-os.
- 38) Koeru haridusseltsi m.-os.
- 39) Otepää haridusseltsi m.-os.
- 40) Tallinna Pauluse koguduse laulukoor,
- 41) Suure-Jaani haridusseltsi „Ilmatar“ m.-os.
- 42) Jõune haridusseltsi m.-os.
- 43) Saadjärve haridusseltsi m.-os.
- 44) Lastevanemate kogu Kopli algk. juures m.-os.
- 45) Koolimäe rahvaraamatukogu seltsi m.-os.

Pääle selle on juure tulnud: „Haapsalu Laulu- ja Muusikaselts“, „Kuresaare E. s. Lummada härus. muusika osakond. „Tartu Meestelaulu Selts“, Järva Laulu ja Muusika Selts.

Nii on Lauljate Liidu praegu koondunud 73 muusikalist organisatsiooni, 3200 tegelasega. Kogu Eesti lauljas-mängijaskonda arvesse võttes, pole se küll veel iseäranis suur arv, kuid et organisatsioone järjest juure tuleb, siis võib loota, et mõne aasta pärast Lauljate Liidu juure juba kõik teguvõimsad laulu ja mängukoorid koondunud on, mis moodustaks mõjuva ühisorganisatsiooni ja oleks suureks eelduseks Eesti laulu- ja mängu arenemisele.

Lauljate Liidu ringkiri koorijuhtidele.

V. a. koorijuht!

Möödunud laulupeo eelproovidel korraldatud üksikute kooride katsumised tõendasid, et üheks tähtsaks ja sagedamaks põhjuseks, mis väga paljusid laulukoorisid, kus tihti laulumaterjaali leidub, ei lase soovitava eduga areneda, on koorijuhatajate nõrk ettevalmistus ja tarvilise oskuse puudus. Et seda takistust jõudumööda kõrvaldada ja seega meie laulukooride arenemisele kaasaaidata ning nende muusikalist võimist järgmise üldlaulupeo ajaks tõsta, otsustas Eesti Lauljate Liit igal suvel koorijuhtidele kursusi korraldada, kus nad koori juhatamise alal tarvilist õpetust ja juhatast saaks.

Esimesed sarnased kursused peetakse ära käesoleval suvel Tallinnas, nimelt kokkuleppel haridusministeeriumiga viimase poolt õpetajatele korraldatavate muusikakursustega koos. Nimetatud kursused jagunevad kahte ossa: 1) **üldosa**, mis vältab 7. juulist kuni 1. augustini ja kus õpetatakse muusika teooriat, solfedchiot, harmooniat, klaveri- ja viiulimängu, hääleseadmist jne. ja 2) **koorijuhatajate metoodika osa**, mis vältab 1. augustist — 7. augustini ja kus eriliselt õpetatakse ainult koorijuhatamist.

Kursuste esimesest, s. o. üldosast (7. VII. — 1. VIII.) võivad osavõtta kõik koorijuhid-kooliõpetajad ja kui vabu kohte jääb, ka koorijuhid — mitteõpetajad, kes on oma kooride kaudu Eesti Lauljate Liidu liikmed.

Kursuste teisest, s. o. koorijuhatajate osast (1.—7. augustini) võivad osa võtta kõik koorijuhid — niisugused õpetajad kui ka mitteõpetajad — piiramata arvul. Sellest osast soovivad Lauljate Liit võimalikult kõigil koorijuhtidel osa võtta.

Kursus on kõigile osavõtjatele maksuta, samuti ka tarviduse korral ühiskorter magamisasemega, mille korraldab kursustele-kooliõpetajatele — kursuste juhatus ja kursustele-mitteõpetajatele — Eesti Lauljate Liit. Voodipesu, tekk ja padi peavad kaasas olema.

Osavõtta soovijaid kooliõpetajaid registreerib haridusministeerium ringkirjas teatatud korras. Osavõtta soovijaid koorijuhtisid — mitteõpetajaid registreerib Eesti Lauljate Liit.

Õeldu põhjal palub Lauljate Liidu juhatus kõiki **koorijuhtisid-mitteõpetajaid** hiljemalt **1. juuliks** s. a. saata Lauljate Liidule — Tallinna, Müürivahe uul. nr. 16 — juurelisatud sooviva valdus täidetult tagasi.

Elava osavõtu peale lootma jäädes:

Liidu esimees: J. L i n n a m ä g i.

Asjaajaja: R u d. P r e m e t.

*) Järjekord liikmeks astumise aja järele.

ORELITEHAS A. TERKMANN

KIRIKU,
KONTSERT
JA KODU
ORELID
HARMOONIUMID
IGAS SUURUSES

TALLINNAS, UUS TATARI UUL. № 12

„MUUSIKALEHE“

üksikuid numbreid müüvad järgmised raamatukauplused:

Tallinnas: Pihlakas, „Rahvaülikool“, Ploompuu, „Päevaleht“, „Esto-Muusika“, Ajalehe müüjate artell, raudteejaama raamatukapp.

Tartus: „Postimees“, Kaarna, Ajalehe müügi artell, J. Raudsepa trükikoda, o/ü. „Esto-Muusika“ abik., Peeter Ilves.

Narvas: J. Koikson, raudtee jaama raamatukapp.

Pärnus: A. Kung, Karu, Õpetajate O.-ü. „Liit“.

Viljandis: H. Leoke, „Valgus“, Rennit.

Rakveres: J. Priimann, N. Erna.

Haapsalus: Tamverk, J. Kopel.

Paides: Seidelberg, Leesment.

Valgas: „Kultura“, Lepik-Saar, pr. Kauke.

Võrus: S. Songi, J. Paju, „Täht“.

Petseris: Piirisild.

Kuresaares: T. Liiv, Saaremaa kirjastus-ühisus.

Tapal: J. Luuk.

Narva-Jõesuus: J. Retsnik.

Antslas: K. Kivi.

Amblas: J. Õun.

Aegviidus: Tomasov.

Mustvees: Martinson.

Jõhvis: Generalof, M. Nigol.

Kosel: Tollmann.

Keilas: G. Kulp.

Türi-Allikul: Rumvaldt.

Võhmas: Pokhof.

Suure-Jaanis: J. Mutli.

Tõrvas: A. Ilisson.

Tarvastus: J. Lapp.

Irboska jaamas: einelauapidaja.

Lehtses: O. Hinzenberg.

Varbolas: Joh. Kraut.

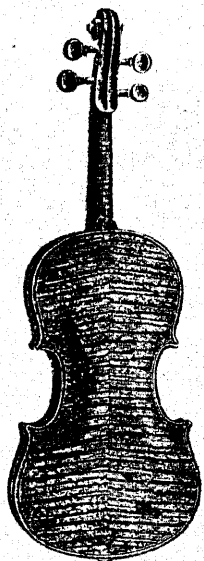
Elvas: raudteejaama raamatukapp.

°/ü ESTO-MUUSIKA

Pääladu! Tallinnas, Vanaturu kael 18/3 --- Kõnetraat 10-24

Osakond: Tartus, Promenaadi uul. 2 --- Kõnetraat 6-45

KÕIGE SUUREM MUUSIKA ERI-ÄRI EESTIS

Noodid	Harmoniumid
Muusikariistad	Grammofonid
Klaverid	Keel- ja puhkpillid

Igasugused muusikariistade osad

Kõige paremate kodu- ja väljamaa ilmavabrikute ainuesitused

Müük vabrikú hindadega

EESTI LAULJATE LIIDU
MUUSIKALEHT
ILMUB KORD KUUS

Muusikalehe eesmärgiks on Eesti muusikaelu kõigekülgselt valgustada ja selle loomulikule arenemisele soodsat pinda luua. Selleks tahab Muusikaleht eestkätt silmas pidada meie laulu- ja mängukooride edenemist, neid Lauljate Liidu ümber koondades, kui ka kõiki teisi muusikalisi päevaküsimusi käsitada, neilt mitmesugustelt aladelt, mis on tähtsad Eesti rahvuslise muusika kultuuri kõrgele tõstmiseks. Kaasa aidata Eesti helikunsti kõigekülgsel õitseleviimisele — see on Muusikalehe kauge siht.

Muusikaleht toob ülevaateid väljamaa muusikaelust ja tahab iseäranis meie naaberrahvastega sellel alal lähedat sidet pidada.

Muusikalehele on kaastööd lubanud järgmised heliloojad, muusikategelased ja kunstnikud: Miina Hermann, A. Kalnin (Läti), A. Kapp, A. Kasemets, prof. Heikki Klemetti (Soome), C. Kreek, prof. Ilmari Krohn (Soome), A. Krull, R. Kull, P. Laja, H. Laksberg, A. Läte, prof. A. Lemba, Armas Maasalo (Soome), Leevi Madetoja (Soome), E. Mesiäinen, H. Meri, L. Neumann, M. Pukits, J. Paulsen, W. Peerna, P. Ramul, G. Reeder, M. Saar, J. Saar, J. Sahlit (Läti), J. Simm, A. Schmidt, Aino Tamm, prof. J. Tamm, V. Tamman, Tenno-Vironi, A. Topman, K. Tuvike, K. Tärnpu, A. Vedro, mag. O. Väisanen (Soome) ja teised.

Muusikaleht annab aasta ja poolaasta tellijatele kaasanenä aasta kohta kuus viikku koorilaule, mille väljavaliku teeb muusika toimkond, kuhu kuuluvad J. Aavik, Miina Hermann, A. Kasemets, C. Kreek, P. Ramul, J. Simm, A. Topman, K. Tärnpu.

Muusikalehe väljaandjaks on Eesti Lauljate Liit, vastutavaks ja tegevaks toimetajaks Juhan Aavik. Muusikaleht ilmub kord kuus, iga kuu lõpul. Tellimise hind ühes saatekuludega aastas: 400 marka, poolaastas 200 marka. Üksiknumber 30 marka, ühes noodilisaga 50 marka.

Toimetuse ja tallituse aadress:

TALLINN, E. Laulj. Liidu Muusikaleht — Müürivahe uul. 16

Toimetaja aadress: TARTU, Viljandi uul. 11, krt. 2.